

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPORT (ESPORTS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 20 de desembre de 2023 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Presideix l'Associació Esportiva Futbol Sala Arrels (AE FS Arrels) des de l'any 1982. L'Associació aplega més de cinc-cents esportistes de futbol sala, patinatge artístic, vòlei i gimnàstica rítmica. Tots els esportistes mereixen entrenar i competir en una pista en condicions al barri. Els equips federats han hagut de marxar al Bon Pastor, i els equips de grups escolars no poden entrenar ni competir si plou, ja que no tenen cap alternativa coberta.
- En l'actualitat entrenen en una pista descoberta, construïda per l'Associació, que està situada davant del Canòdrom. També se'ls han assignat algunes hores per utilitzar la pista esportiva del parc de la Pegaso, però en horaris incompatibles amb l'activitat que ells fan.
- Fa més de vint anys que reclamen la construcció d'un pavelló esportiu al barri del Congrés i els Indians, i l'Ajuntament reconeix el dèficit històric d'instal·lacions esportives al barri. L'any 2018 l'Ajuntament va presentar l'estudi previ per al Centre Esportiu Municipal Canòdrom, en el qual es preveia construir un pavelló triple poliesportiu semisoterrat, amb una superfície de 3.800 m².
- En l'inici del nou mandat, el president i el coordinador esportiu de l'Associació es van reunir amb la regidora del Districte de Sant Andreu, la consellera del barri del Congrés i els Indians, el conseller d'Esports del Districte i la tècnica de la Conselleria d'Esports del Districte a fi de traslladar el malestar de les famílies de l'Associació per l'ajornament continu del projecte. Durant la reunió, les persones responsables municipals els van traslladar la possibilitat que arribés una partida extraordinària per poder engegar de nou el projecte del pavelló del Canòdrom, però no n'havien tingut més informació.

- Entenen que la construcció del pavelló donaria resposta a les necessitats de les famílies de l'AE FS Arrels, als centres educatius que no tenen patis en condicions per fer educació física, a la gent gran i a altres entitats i associacions veïnals de tot un barri que viu, des de fa anys, pendent de la seva construcció.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Sant Andreu** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 21 de desembre de 2023 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 12 d'abril aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les previsions de construcció del nou pavelló esportiu, així com la comunicació que mantenen amb l'associació promotora de la queixa.

CONSIDERACIONS

1. Retard en la resposta municipal

L'Ajuntament ha trigat gairebé quatre mesos a facilitar a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

D'acord amb aquests fets, **es recorda al Districte de Sant Andreu l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui desenvolupar adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania.**

2. El dèficit d'equipaments esportius a la ciutat

La ciutat de Barcelona promociona activament la pràctica de l'esport entre la ciutadania, però reconeix el dèficit d'equipaments esportius de la ciutat.

De fet, el document "Mapa d'instal·lacions esportives del municipi de Barcelona (MIEMB) i Pla d'equipaments esportius 2019-2035" ja preveu la gran saturació dels pavellons esportius, que en alguns districtes, com el de Sant Andreu, arriba al 100%. Així mateix, **reconeix la dificultat en què es troben les entitats per utilitzar les pistes poliesportives, sobretot les dels centres escolars.**

Aquest document, en l'apartat de dèficits en equipaments de xarxa bàsica, posa l'accent en el dèficit de pavellons i camps per satisfer la demanda actual i futura, i indica, com a fortaleses, el fet que **hi ha escoles amb possibilitats d'incorporar un pavelló, així com l'existència d'espais de xarxa bàsica de les escoles infrautilitzats fora de l'horari lectiu.**

En el cas del districte de Sant Andreu detecten el dèficit de dos pavellons. Per resoldre-ho, entre les seves propostes d'actuació preveuen la construcció del pavelló Casernes Sant Andreu, un pavelló al Canòdrom, un pavelló al Complex Esportiu Espronceda i el pavelló en el futur IES Llosa Triangle Ferroviari.

El consistori manté que tant l'IBE com el Districte treballen per resoldre la manca d'equipaments esportius del districte. Pel que fa a la pràctica d'esports col·lectius, actualment està en construcció el **poliesportiu Espronceda** que es preveu que entri en funcionament a finals del primer semestre del 2025. El programa funcional consisteix en un pavelló tipus PAV-3: una planta destinada al tir amb arc, una altra al tennis de taula i sales esportives, i l'última a gimnàstica artística.

Pel que fa a **l'equipament esportiu del Canòdrom**, que és el que interessa a l'Associació promotora d'aquesta queixa, segons informa el Districte està previst que durant aquest mandat (que acabarà l'any 2027) s'elabori l'avantprojecte del futur equipament esportiu Canòdrom, amb la voluntat d'avançar en el projecte executiu i poder començar l'obra en el mandat següent. Cal tenir en compte, però, que el calendari de construcció d'un equipament esportiu d'aquestes dimensions, des del moment en què es comença l'elaboració de l'avantprojecte, és d'una mitjana de sis anys. Per tant, posant-nos en el pitjor escenari, podria ser que l'equipament no estigués en funcionament abans de l'any 2033. Això implica que **una part important del problema que planteja l'AE FS Arrels no es resoldrà a curt o mitjà termini.**

3. L'ús de pistes esportives escolars com a alternativa temporal

El Districte assenyala que l'AE FS Arrels actualment ofereix les seves activitats en diversos equipaments esportius i escolars del districte: Escola Arrels, Tennis Meridiana, Escola Timbaler del Bruc (Nou Barris), CEM Bon Pastor, IES Príncep de Viana - Escola Pegaso, Institut Escola El Til·ler, La Salle Congrés. Aix , tal com assenyala l'Associació, moltes de les seves activitats tenen lloc fora del barri del Congrés i els Indians i, fins i tot, fora del Districte de Sant Andreu.

El barri del Congrés i els Indians disposa d'una única pista poliesportiva municipal al casal de barri que utilitzen plenament diverses entitats del territori: AFA Ferran i Clua, Associació Esportiva IES L'Alzina i la Fundació Arep. Per tant, no hi ha disponibilitat d'espais al barri.

El Districte mateix indica que les alternatives possibles serien les pistes esportives de les escoles i els instituts.

En aquest sentit, d'acord amb l'article 165 de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació de Catalunya, **l'Administració educativa ha de promoure l'ús social dels centres públics fora de l'horari escolar i ha de regular els criteris bàsics d'aquest  s.**

Aquests criteris es contenen en l'Acord del Consell de Direcció del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), relatiu a l'aprovació de les instruccions per a la gestió de l' s socials de les instal·lacions dels centres públics.

Els criteris s'ajusten al que disposen els articles 53 i 54 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, que determinen els criteris, els procediments i els requisits que regulen l'ús social dels edificis i les instal·lacions dels centres educatius públics, depenent de si la titularitat  s autonòmica o municipal:

Article 53

Criteris a què s'ajusta l'ús social dels centres públics

1. El Departament d'Educació, els ajuntaments i els centres públics promouen l'ús social dels edificis i instal·lacions dels centres educatius públics, fora de l'horari escolar, per part de persones físiques o jurídiques sense ànim de lucre, per a la realització d'activitats educatives, culturals, artístiques, esportives o altres de car cter social i que no suposen l'establiment d'obligacions jurídiques contractuals o de qualsevol altra mena. [...]

Article 54

Requisits i procediments per a l'autorització de l'ús social dels centres públics

2. **Correspon als ajuntaments resoldre sobre l'ús social, fora de l'horari escolar, dels edificis de les escoles i altres centres educatius dels quals en tinguin la propietat demanial.** Quan la realització de l'activitat requereix, a més, l' s d'equipaments o material del centre, la titularitat del qual és de la Generalitat de Catalunya, es requereix la prèvia conformitat expressa de la direcció del centre. [...]

3. **Correspon al director o directora de cada institut i de qualsevol altre centre públic la propietat demanial del qual és la Generalitat,** autoritzar l'ús social de les instal·lacions del centre fora de l'horari escolar, així com revocar-ne l'autorització quan no es respectin les

condicions en què va ser atorgada o no se n'apreciï l'ús social. Així mateix, la direcció del centre pot subscriure convenis amb persones físiques o jurídiques sense ànim de lucre per afavorir l'ús social d'aquests centres, d'acord amb els criteris que hagi aprovat el consell escolar del centre. En tot cas, l'ajuntament del municipi on és el centre n'és l'usuari preferent.

Així, **el Decret atorga un paper rellevant a les direccions dels centres escolars de titularitat autonòmica** a l'hora de decidir sobre l'ús social de les seves instal·lacions. Probablement aquesta sigui una de les causes per les quals algunes de les escoles no tinguin incorporat un pavelló o estiguin infrutilitzades fora de l'horari lectiu, com conclou el MIEMB i Pla d'equipaments esportius 2019-2035.

En aquest punt convé recordar que **l'Ajuntament no pot interferir en matèries de competència autonòmica**. Ara bé, això no obsta per fer una valoració contrastada sobre el resultat de l'aplicació del Decret 102/2010 pel que fa als usos socials dels centres educatius, especialment en els barris i districtes més tensionats esportivament, a fi de traslladar-la a l'òrgan autonòmic competent amb la petició de revisió de la normativa, si escau.

De fet, davant l'alt volum de demandes d'entitats esportives dels barris del districte de Sant Andreu, inclòs el Congrés i els Indians, **el Districte ha contactat directament amb les direccions dels centres educatius per demanar que els facilitin espais**. En alguns casos, això s'ha concretat en convenis de cessió a entitats i, en altres, a l'Ajuntament mateix.

Al parer de la Sindicatura, també es podria explorar l'ús d'instal·lacions esportives d'escoles concertades, a fi que ofereixin els seus espais per a la pràctica de les entitats esportives del Districte i, d'aquesta manera, ampliar el catàleg d'espais disponibles.

4. La comunicació mantinguda entre el Districte i l'AE FS Arrels sobre la situació denunciada

Segons manifesta el Districte, és coneixedor del problema que denuncia l'entitat i s'hi ha reunit a escala política i tècnica. El problema recurrent es deu al fet que les entitats volen els mateixos espais a les mateixes hores i no sempre és possible atendre totes les peticions.

El 23 d'octubre de 2023 la Direcció de Serveis a les Persones i al Territori va enviar al referent del Districte de l'IBE una llista amb les entitats que no disposen d'un espai adequat per entrenar ara per ara, per tal que s'hi puguin assignar hores al CEM Espronceda, actualment en construcció. En aquesta llista hi consta l'AE FS Arrels.

Afegeixen que se'ls han ofert hores a l'Institut Príncep de Viana - Escola Pegaso per a la temporada 2023-2024. La gestió de les hores la fa una empresa que contracta el Districte anualment i que prepara l'ocupació de les pistes després de la demanda que

fan les entitats per a la temporada següent. Aquest curs escolar s'han donat a l'AE FS Arrels dues hores més d'entrenament de futbol sala respecte al curs anterior.

La franja horària de 20.45 a 21.45 que tenien assignada la van desestimar el gener d'aquest any, quan van notificar al gestor que no hi assistirien més.

També s'ha incrementat l'activitat dels caps de setmana a les pistes de l'Escola Pegaso incorporant-hi partits de l'AE FS Arrels i també d'altres entitats.

Respecte a la demanda de **comunicació sobre el procés de construcció**, informen que **es generarà un grup de treball** amb les entitats del territori amb necessitats esportives i amb l'Associació de Veïns durant el procés d'elaboració de l'avantprojecte del futur PAV Canòdrom. Per tant, aquesta Sindicatura entén que en aquest grup de treball també hi participarà l'AE FS Arrels.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Sant Andreu ha estat adequada davant el dèficit d'espais per a la pràctica esportiva que afecta el districte. Tot i això, hi ha un marge de millora pel que fa a la possibilitat d'ús d'instal·lacions escolars i a la celeritat en la construcció del pavelló esportiu del Canòdrom.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Institut Barcelona Esports** que es plantegi la possibilitat de fer una valoració contrastada sobre el resultat de l'aplicació del Decret 102/2010 pel que fa als usos socials dels centres educatius, especialment dels barris i districtes més tensionats esportivament, a fi de promoure la revisió de la normativa autonòmica, si escau.
- **Recomanar a l'Institut Barcelona Esports** que en la distribució dels usos del nou poliesportiu Espronceda es tinguin en compte les necessitats expressades per l'Associació Esportiva Futbol Sala Arrels.
- **Recomanar al Districte de Sant Andreu** que valori la possibilitat d'utilitzar instal·lacions esportives d'escoles concertades per poder ampliar el catàleg d'espais disponibles mentre no es construeixin els poliesportius projectats.

- **Recomanar al Districte de Sant Andreu** que mantingui una comunicació fluida amb les entitats esportives afectades pel dèficit d'equipaments a fi de mantenir-les informades sobre l'evolució de la construcció dels nous equipaments esportius i trobar solucions alternatives per superar les dificultats que pateixen actualment.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.